

показав, що переважна кількість корів гетерозиготні за В-системою груп крові. При цьому значна частина тварин є носіями специфічних для сірої української породи алелів. В генотипах деяких корів стада такі алелі поєднуються (Зайка 2556 BIQT1/OA'D'G', Певунья 3552 BYA'PY'/BIQT1, Бродна 3001 OA'D'G'/BGKQE'G'O'G", Тройка 3662 PQTE'B"/OI'Q'G").

Чистопородних корів у генофондному стаді дослідного господарства "Поливанівка" налічується біля 200 голів, а в дочірньому господарстві "Васильки" утримується 50 корів. У цих стадах проводиться робота з 5 спорідненими групами. В стаді дослідного господарства "Асканія-Нова" є 58 корів, воно диференційоване на 2 споріднені групи. В генофондному сховищі ІРГТ УААН зберігається 4,7 тис. доз сперми 12 бугаїв всіх 5 споріднених груп, на які диференційоване стадо дослідного господарства "Поливанівка". В спермобанку СП "Асканія-Генетик" закладено 20 тис. спермодоз; 5 плідників поставлено для створення запасу сперми.

Отже, застосування системи нуклеарного розведення сірої української худоби з кріоконсервацією сперми, прискореною зміною плідників і постійним генетичним моніторингом дозволяє підтримувати генетичну мінливість на рівні, достатньому для збереження її генофонду. Тому чисельність поголів'я, що утримується в генофондних стадах та його генеалогічна диференціація є цілком достатніми для надійного збереження генофонду сірої української породи на найближчу перспективу.

УДК 636.2.31.082.453

П.А.КРУГЛЯК

СПОСІБ ТРИВАЛОГО ЗБЕРІГАННЯ СПЕРМИ БУГАЇВ ПРИ ТЕМПЕРАТУРІ $+2...+10^{\circ}\text{C}$

Інститут розведення і генетики тварин УААН

З метою ефективного використання генофонду видатних бугаїв-поліпшувачів розроблено спосіб подовженого періоду (до 5 діб) збереження біологічної повноцінності статевих клітин при плюсовій температурі за умов їх штучного гіпобіозу.

Для цього розроблено бікарбонатно-діоксидвуглецеве середовище, яке включає (мас/%) глюкозу медичну безводну – 2,4 – 2,4, натрій лимоннокислий трьохзаміщений п'ятиводний – 1,122, жовток курячих яєць – 16,2, натрій двовуглекислий – 0,2 – 0,27, діоксид вуглецю – 0,028 – 0,034 і воду бідистильовану – останнє (Патент 24606А від 16.12.1997р).

Сперму бугаїв розбавляли модифікованим нами ГЦЖ розбавником, після чого клітини вводили у гіпобіотичний стан шляхом введення CO_2 до такої його концентрації, яка вирівнювала рН сперми до його початкового показника у нативній спермі (6,75). Розбавлену сперму зберігали при $t = +2...+10^{\circ}\text{C}$. Оцінку якості сперми проводили двічі на добу під мікроскопом за рухливістю гамет до повної їх загибелі. Загальнороздільну здатність спермій визначали у 6 господарствах Київської області. Контролем була сперма розділених еякуляторів і розбавлена ГЦЖ середовищем.

Встановлено, що при поєднанні дій гіпотермії та гіперкапнії забезпечується гальмування активності метаболічних процесів сперматозоїдів в умовах плюсових температур та зберігання високої якості сперми протягом 5-6 діб. Найкращі результати одержані при добавленні у ГЦЖ середовище бікарбонату натрію у дозі 40-50 ммоль/л, та доведення рН середовища діоксидом вуглецю до рівня 6,7 при температурі зберігання від 0 до +4 °С. При цьому рухливість сперматозоїдів бугаїв дослідної групи утримувалася значно вищою (на 1 бал у перші три доби, на 2 бали – на 4-ту та 5-ту добу, та 3 бали – на 6-ту добу зберігання сперми порівняно з контролем). Вживаність сперматозоїдів за умов гіпобіозу збільшилася від 192 до 216 годин, а абсолютний показник вживаності – із 780 до 1078 у.о., або на 30%.

Із 88 корів, осіменених дослідною спермою за перші три дні її використання, запліднювальність в середньому становила 69,3%, а контрольною (196 корів) – 60,7%. Різниця між запліднюваністю корів у дослідній і контрольній групі 8,6% на користь дослідної групи, що статистично вірогідно при $p < 0,01$. Це свідчить про те, що на кожні 100 корів ми можемо додатково отримувати майже 9 телят. Рухливість сперматозоїдів контрольної групи після трьох діб зберігання знизилася нижче 6 балів, і тому ми її не використовували згідно Інструкції, а в дослідній групі цей показник був вище 6 балів на протязі 4-ої та 5-ї доби. Це дало нам змогу додатково осіменити групу корів, запліднюваність яких становила 52,3%. Результати дослідження свідчать про більш тривале збереження високого ступеню заплідненої здатності сперматозоїдами дослідної групи порівняно з контролем.

Таким чином, запропоноване нами середовище і спосіб розбавлення та зберігання сперми подовжує тривалість збереження сперми бугаїв при плюсових температурах до 5 діб, що забезпечує повне її використання при підвищеному рівні відтворення. Спосіб рекомендується до впровадження в умовах маршрутно-кільцевої системи осіменіння корів, в системі племсервісу, організованій при молочних заводах та районних лабораторіях ветеринарної медицини.

УДК 338:637.5.22/25

С.М.КУДІН

ДО ПИТАННЯ НОРМ ВИХОДУ ЯЛОВИЧИНИ ТА СУБПРОДУКТІВ У ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Інститут “УкрДІПРОм’ясомолпром”

У сучасних умовах реформування аграрного сектора, керівники і спеціалісти новостворених формувань, арендатори та фермери повинні чітко орієнтуватися в умовах ринку, зокрема при прийомі-здачі худоби на м'ясопереробні підприємства і продажу.

Існуючі в Україні інструкції і нормативні документи про порядок заголівлі худоби, виходу м'яса і м'ясопродуктів носять застарілий характер, розроблені в ряді областей і не враховують змін, які відбулися у породотворчому процесі.